

Vlindershow op Koninginnekruid. Foto: Willem Braam. Inzet: Hoofdjes Koninginnekruid. Foto: KU Leuven.

Portret van een plant: Koninginnekruid

Koninginnekruid is een geval apart. In Europa is het de enige soort binnen het geslacht *Eupatorium*. Dit steekt enigszins mager af bij Noord-Amerika, waar het met maar liefst 40 soorten ruim vertegenwoordigd is. Koninginnekruid behoort tot de Compositiefamilie. De voor deze familie kenmerkende hoofdjes zijn bij Koninginnekruid klein, met slechts 4-5 rozerode bloemetjes. Omdat de afzonderlijke hoofdjes dicht naast elkaar staan, lijken ze samen één schermvormige bloeiwijze te vormen. Door de 'schermvormige' bloeiwijze én tegenoverstaande, drietalige bladen lijkt de plant van een afstandje niet erg op familieleden als paardenbloemen, margrietten en distels. Pas bij nadere beschouwing van de bloeiwijze blijkt dat ook bij Koninginnekruid typische compositiekenmerken zoals hoofdjes en veegstijlen aanwezig zijn.

Veegstijlen, wat zijn dat?

Tijdens de bloei steken de lange, witte, stijltakken ver boven de rozerode bloemkronen uit. Dit levert een fraai

contrasterend beeld op. De stijltakken zijn in het bovenste deel rondom bedekt met veegharen. De meeldraden ontwikkelen zich het eerst, voordat de stempel ontvankelijk wordt voor pollen. Terwijl de stijl uitgroeit wordt het pollen door de veegharen uit de opengesprongen helmhokjes geveegd. Insecten met een korte tong, zoals verschillende soorten zweefvliegen, vliegen en kevers, kunnen volop van dit makkelijk bereikbare stuifmeel snoepen. Op het onderste kwart van de stijltakken zitten papillen die als stempel fungeren. Pas aan het eind van de bloei steekt dit deel boven de bloemkroon uit. Met pollen beladen insecten die van de nectar onder in de kroonbuis willen snoepen deponeren daarbij pollen op de stempelpapillen. Om bij de nectar te komen moeten insecten wel over een tong van 5-10 mm lang beschikken. Koninginnekruid wordt dan ook door opvallend veel vlinders bezocht.

Tekst: Ruud Beringen